Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

Επιτροπή Αλιείας

2021/2169(INI)

8.11.2022

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής και τις μελλοντικές προοπτικές
(2021/2169(INI))

Επιτροπή Αλιείας

Εισηγητής: Gabriel Mato

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....3

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....9

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής και τις μελλοντικές προοπτικές
(2021/2169(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και ιδίως τα άρθρα 3, 4, 5, 11, 38, 39, 43 και 349,

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ)[1],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Αλιείας (A9-0000/2022),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, δεδομένου ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με διάφορα ειδικά χαρακτηριστικά της ΚΑΠ, είναι σκόπιμο να επικεντρωθεί κυρίως στη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και στη διαχείριση της αλιείας στο πλαίσιο της ΚΑΠ·

Γενικοί στόχοι της ΚΑΠ

1. υπενθυμίζει ότι η ΚΑΠ πρέπει να διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας είναι περιβαλλοντικά βιώσιμες μακροπρόθεσμα και ότι υπόκεινται σε διαχείριση με τρόπο που είναι συμβατός με τον στόχο της επίτευξης οικονομικών και κοινωνικών οφελών και οφελών για την απασχόληση, συμβάλλοντας παράλληλα στη διαθεσιμότητα του επισιτιστικού εφοδιασμού·

2. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, από το 2014, η εφαρμογή της ΚΑΠ επικεντρώνεται κυρίως στην περιβαλλοντική πτυχή αυτής της πολιτικής, ως προϋπόθεση και εις βάρος των ζητημάτων κοινωνικοοικονομικής και επισιτιστικής ασφάλειας· θεωρεί ότι οι επακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις στον τομέα της αλιείας έχουν επιδεινωθεί μετά το Brexit και την πανδημία COVID-19, και ότι οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις εξακολουθούν να αυξάνονται και έχουν καταστεί μη βιώσιμες λόγω των πρόσφατων διεθνών γεωπολιτικών εξελίξεων·

3. υπογραμμίζει ότι τα θαλασσινά έχουν γενικά χαμηλότερο αποτύπωμα άνθρακα από τα τρόφιμα που παράγονται στην ξηρά, γεγονός που καταδεικνύει τη στρατηγική αξία των θαλασσινών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας·

[1] ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22.

4. θεωρεί ότι η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ θα πρέπει να αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των στόχων της· υποστηρίζει, ως εκ τούτου, την ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής διάστασης και της διάστασης της επισιτιστικής ασφάλειας της ΚΑΠ και την επίτευξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού στη διεθνή της διάσταση·

5. καλεί την Επιτροπή, για τον σκοπό αυτό, να διενεργεί συστηματικά πλήρεις εκ των προτέρων και εκ των υστέρων εκτιμήσεις επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικοοικονομικών αναλύσεων, πριν από την πρόταση οποιασδήποτε στρατηγικής ή νομοθεσίας ή τη λήψη αποφάσεων πολιτικής·

6. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να δώσουν μεγαλύτερη αξία στη χάραξη πολιτικής σχετικά με τη σημασία της αλιείας όσον αφορά τη συμβολή στον επισιτιστικό εφοδιασμό·

7. τονίζει τον στρατηγικό ρόλο των αλιέων στην αλυσίδα αξίας των τροφίμων και στην επισιτιστική ασφάλεια·

Μέγιστη Βιώσιμη Απόδοση (MBA)

8. θεωρεί ότι η καθιέρωση της ΜΒΑ ως σημείου αναφοράς για τη διαχείριση της αλιείας αποτέλεσε κινητήρια δύναμη για τη βελτίωση της συνολικής κατάστασης των αλιευτικών αποθεμάτων· θεωρεί, ωστόσο, ότι ο στόχος της ΜΒΑ θα πρέπει να υλοποιηθεί μέσα από το πρίσμα της απτής πραγματικότητας και λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις και τις διαστάσεις όσον αφορά την αναλογικότητα και την επισιτιστική ασφάλεια που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη και στον κώδικα δεοντολογίας του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO)·

9. υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι ο στόχος της ΜΒΑ «για όλα τα αποθέματα έως το 2020» είχε ήδη εξελιχθεί στους κανονισμούς για τα περιφερειακά πολυετή σχέδια που εγκρίθηκαν μετά το 2013·

10. θεωρεί, ως εκ τούτου, ότι ο στόχος της ΜΒΑ στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 (βασικός κανονισμός για την ΚΑΠ) θα πρέπει να προσαρμοστεί αναλόγως·

Υποχρέωση εκφόρτωσης και μείωση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων

11. επαναλαμβάνει τις απόψεις που εξέφρασε στο ψήφισμά του της 18ης Μαΐου 2021 σχετικά με την υποχρέωση εκφόρτωσης[2]· υπενθυμίζει ότι η υποχρέωση εκφόρτωσης, η οποία θεσπίστηκε ως θεμελιώδης αλλαγή προτύπου στη διαχείριση της αλιείας, δεν εφαρμόζεται σωστά· επισημαίνει εκ νέου ότι η υποχρέωση εκφόρτωσης δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά εργαλείο για την ελαχιστοποίηση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων και ότι πρέπει να διενεργηθεί αξιολόγηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων αυτής της υποχρέωσης·

12. θεωρεί επίσης ότι:

– η ισχύουσα υποχρέωση εκφόρτωσης θα πρέπει να εφαρμόζεται με ευέλικτο τρόπο,

[2] ΕΕ C 15 της 12.1.2022, σ. 9.

λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τύπου αλιείας·

– το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης εκφόρτωσης θα πρέπει να αναθεωρηθεί ώστε να περιοριστούν τα προβλήματα των ειδών με περιοριστική ποσόστωση και οι πολύπλοκες παρεκκλίσεις·

– η υποχρέωση εκφόρτωσης θα πρέπει να καταστεί ελκυστικότερη, ιδίως μέσω κινήτρων, ώστε να βελτιωθεί η ανάληψη ευθύνης από πλευράς των φορέων εκμετάλλευσης και, ως εκ τούτου, η συμμόρφωση·

13. επιμένει ότι ο στόχος της ελαχιστοποίησης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων θα πρέπει να επιτευχθεί πρωτίστως με τη χρήση τεχνικών μέτρων και θα πρέπει να υποστηρίζεται από καλύτερη τεκμηρίωση των αλιευμάτων· καλεί την Επιτροπή να προτείνει στους συννομοθέτες άλλες εναλλακτικές λύσεις αντί της υποχρέωσης εκφόρτωσης·

Μέτρα διατήρησης

Αλιευτικές δυνατότητες

14. υπενθυμίζει ότι τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (TAC) και οι ποσοστώσεις αποτελούν τον πιο άμεσο τρόπο διαχείρισης της θνησιμότητας λόγω αλιείας, αλλά τα TAC για μεμονωμένο απόθεμα μπορεί να είναι προβληματικά σε μικτούς τύπους αλιείας (λόγω της περιοριστικής ποσόστωσης)·

15. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να καθορίσουν TAC μόνο για τα κύρια στοχευόμενα αποθέματα·

16. υπογραμμίζει ότι η σχετική σταθερότητα, που καθιερώθηκε πριν από τέσσερις δεκαετίες, είναι ευρέως αποδεκτή ως ουσιαστικό μέσο για την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης προβλεψιμότητας και συνέχειας στην κοινή χρήση των ιχθυαποθεμάτων μεταξύ των χωρών· τονίζει, ωστόσο, ότι το χάσμα μεταξύ των εθνικών ποσοστώσεων και των πραγματικών συμφερόντων των αλιευτικών στόλων των κρατών μελών έχει αυξηθεί σημαντικά με την πάροδο του χρόνου και έχει επιδεινωθεί περαιτέρω λόγω Brexit· τονίζει επίσης ότι η κλιματική αλλαγή έχει σημαντικό αντίκτυπο στην κατανομή των αλιευτικών αποθεμάτων·

17. πιστεύει, επομένως, ότι είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί η παρούσα σχετική σταθερότητα, διατηρώντας παράλληλα τα βασικά στοιχεία αυτής της αρχής· για τον σκοπό αυτό, καλεί την Επιτροπή να παράσχει ολοκληρωμένη αξιολόγηση της τρέχουσας σχετικής σταθερότητας και πιθανών σεναρίων προσαρμογής·

Διαχείριση στόλου

18. καλεί την Επιτροπή να προτείνει την προσαρμογή της διαρθρωτικής πολιτικής προκειμένου να διευκολυνθεί η απαλλαγή του αλιευτικού κλάδου από τις ανθρακούχες εκπομπές και να βελτιωθούν η ασφάλεια και οι συνθήκες εργασίας, ιδίως με την πλήρη αξιοποίηση της διαθέσιμης ολικής χωρητικότητας εντός των εθνικών ανώτατων ορίων ικανότητας και με την εξαίρεση της «κοινωνικής και σχετικής με την ασφάλεια» χωρητικότητας από τον υπολογισμό της αλιευτικής ικανότητας·

Περιφερειακά πολυετή σχέδια

19. αναγνωρίζει τον ουσιαστικό ρόλο των πολυετών σχεδίων ως βασικών πλαισίων για την περιφερειακή διαχείριση της αλιείας·

20. καλεί την Επιτροπή να προτείνει αυξημένη ευελιξία στα σχέδια αυτά, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοοικονομικές παράμετροι και οι μεταβαλλόμενες συνθήκες·

21. τονίζει την ανάγκη να βελτιωθεί η εφαρμογή της οικοσυστημικής προσέγγισης σε περιφερειακό επίπεδο και την ανάγκη για συνεκτικά μέτρα διαχείρισης της αλιείας όσον αφορά τα αλληλεπικαλυπτόμενα αποθέματα σε περιοχές οι οποίες καλύπτονται από διάφορα πολυετή σχέδια·

Διακυβέρνηση

Οργάνωση στο πλαίσιο της Επιτροπής

22. συνιστά ένθερμα, δεδομένης της στρατηγικής σημασίας της αλιείας ως πηγής υγιεινών και υψηλής ποιότητας τροφίμων, να λάβει η πολιτική αυτή την αναγνώριση που της αξίζει εντός της Επιτροπής και να στελεχωθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής με επαρκή αριθμό εμπειρογνωμόνων στον τομέα της αλιείας·

Περιφερειοποίηση και συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών

23. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν ευρέως το εργαλείο περιφερειακής συνεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 18 του βασικού κανονισμού για την ΚΑΠ·

24. τονίζει τον θεμελιώδη ρόλο των γνωμοδοτικών συμβουλίων (ΓΣ) για τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη·

25. υποστηρίζει την τρέχουσα σύνθεση των ΓΣ, με πλειοψηφική εκπροσώπηση των κοινωνικοοικονομικών φορέων σε σύγκριση με άλλες ομάδες συμφερόντων·

26. υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής των ΓΣ στο έργο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·

27. εκφράζει τη λύπη του για την ανεπαρκή παρακολούθηση και διαφάνεια του τρόπου με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι συμβουλές του ΓΣ κατά τη λήψη αποφάσεων· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συμμετέχουν συστηματικά και ενεργά στις συνεδριάσεις του ΓΣ και να προβάλλουν καλύτερα την αξία των συμβουλών τους·

28. θεωρεί ότι η συνδιαχείριση με τα ΓΣ πρέπει να αναπτυχθεί με στόχο την προώθηση μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή·

Αποφάσεις που βασίζονται στην επιστήμη και σε εκτιμήσεις επιπτώσεων

29. καλεί την Επιτροπή να βασίσει όλες τις πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες της (συμπεριλαμβανομένων των εκτελεστικών πράξεων που θέτουν περιορισμούς στην

αλιεία) σε επιστημονικές, τεχνικές και οικονομικές συμβουλές (συμπεριλαμβανομένης της εμπειρίας των αλιέων) και σε προηγούμενες εκτιμήσεις επιπτώσεων·

30. θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί στα ΓΣ η δυνατότητα να συμβάλουν στα αιτήματα της Επιτροπής για γνωμοδότηση από το Διεθνές Συμβούλιο για την Εξερεύνηση των Θαλασσών (ICES) και την Επιστημονική, Τεχνική και Οικονομική Επιτροπή Αλιείας (ΕΤΟΕΑ), προκειμένου να ενισχυθεί η στενότερη συνεργασία μεταξύ επιστημόνων και ενδιαφερόμενων μερών·

31. καλεί την Επιτροπή να ενημερώνει συστηματικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αιτήματα αυτά·

Η ενσωμάτωση της αλιείας σε ένα ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής

32. τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια έχουν δίκαιη θέση σε σύγκριση με άλλους τομείς στον σχεδιασμό πολιτικής και τον χωροταξικό σχεδιασμό·

33. υπενθυμίζει ότι οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενσωματωθούν στην ΚΑΠ με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ·

34. υπογραμμίζει ότι η αλιευτική και η περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να ευθυγραμμιστούν, αλλά ότι οι περιβαλλοντικοί στόχοι δεν μπορούν να υπερισχύουν των στόχων της ΚΑΠ·

Η εξωτερική διάσταση της ΚΑΠ

35. καλεί την Επιτροπή να προωθήσει την ΚΑΠ ως πρότυπο πολιτικής για τη διακυβέρνηση των ωκεανών και να υπερασπιστεί τα συμφέροντα του αλιευτικού τομέα της ΕΕ στις περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας και στις συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας, και γενικότερα στα διεθνή φόρουμ·

36. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι οι στόχοι της ΚΑΠ ενσωματώνονται πλήρως στη θέση της ΕΕ σε όλα τα διεθνή περιβαλλοντικά φόρουμ, όπως η Σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ) ή η Σύμβαση για το διεθνές εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES), όπου συζητούνται ζητήματα σχετικά με τους θαλάσσιους βιολογικούς πόρους·

37. θεωρεί ότι τα εισαγόμενα προϊόντα θαλασσινών πρέπει να υπόκεινται σε υψηλά περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα, παρόμοια με εκείνα που ισχύουν στην ΕΕ·

Εξόχως απόκεντρες περιοχές

38. θεωρεί ότι η ΚΑΠ δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις ειδικές ανάγκες των εξόχως απόκεντρων περιοχών·

39. καλεί την Επιτροπή να προτείνει ένα πρόγραμμα ειδικών μέτρων λόγω του απομακρυσμένου και νησιωτικού χαρακτήρα ορισμένων περιφερειών (POSEI) για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, παρόμοιο με αυτό της γεωργίας·

40. τονίζει ότι η ενωσιακή και η εθνική στήριξη για την ανανέωση των στόλων μικρής κλίμακας είναι ζωτικής σημασίας για τις εν λόγω περιοχές· καλεί, ειδικότερα, την Επιτροπή να προσαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές της για την ανάλυση της ισορροπίας μεταξύ της αλιευτικής ικανότητας και των αλιευτικών δυνατοτήτων (COM(2014)0545) στα χαρακτηριστικά των εξόχως απόκεντρων περιοχών·

41. επιμένει στην ανάγκη στήριξης επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων, όπως οι αγκυροβολημένες διατάξεις συγκέντρωσης ιχθύων που χρησιμοποιούνται από στόλους μικρής κλίμακας στις εξόχως απόκεντρες περιοχές·

42. τονίζει την ανάγκη παροχής των αναγκαίων πόρων για τη βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων σχετικά με τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες των εξόχως απόκεντρων περιοχών·

Κλιματική αλλαγή

43. τονίζει ότι ο μετριασμός και η προσαρμογή είναι καίριας σημασίας στην ΚΑΠ για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής·

44. επισημαίνει την ανάγκη για πιο ανθεκτικά οικοσυστήματα και πιο ανθεκτικούς οικονομικούς αλιευτικούς τομείς·

45. ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αυξήσουν τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την επιστήμη της αλιείας σε σχέση με την κλιματική αλλαγή·

46. καλεί την Επιτροπή να σχεδιάσει εργαλεία και ευκαιρίες χρηματοδότησης για τους τομείς που επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή·

°

° °

47. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Το 2009, η Επιτροπή δημοσίευσε Πράσινη Βίβλο με όραμα τη μελλοντική μορφή της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Με τον τρόπο αυτόν άνοιξε η συζήτηση για μεταρρύθμιση, η οποία εγκρίθηκε το 2013.

Η τρέχουσα Επιτροπή αναμένεται να υποβάλει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία της ΚΑΠ. Θα πρέπει να αξιολογήσει την Κοινή Αλιευτική Πολιτική έως το 2022 προκειμένου να προσδιορίσει τον τρόπο αντιμετώπισης ζητημάτων που δεν καλύπτονται επαρκώς από την τρέχουσα πολιτική, όπως η κοινωνική διάσταση, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και οι καθαροί ωκεανοί, και να εξετάσει τη μελλοντική της εξέλιξη.

Το παρόν σχέδιο έκθεσης φιλοδοξεί να παράσχει πολιτική καθοδήγηση για κάθε μελλοντική αναθεώρηση της ΚΑΠ. Ακόμη και αν δεν δίνει όλες τις απαντήσεις, θέτει ορισμένα ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή της ισχύουσας ΚΑΠ, σχετικά με το κατά πόσον οι τρέχοντες στόχοι και τα εργαλεία της ΚΑΠ εξακολουθούν να έχουν σημασία για την αντιμετώπιση των σημερινών και μελλοντικών προκλήσεων και σχετικά με το κατά πόσον ορισμένες πτυχές θα πρέπει να μεταρρυθμιστούν, να αναθεωρηθούν, να προσαρμοστούν ή να βελτιωθούν.

Η Επιτροπή είχε ανέκαθεν μια υγιή κριτική άποψη για την πολιτική, η οποία ήταν η κύρια κινητήρια δύναμη για την αλλαγή πολιτικής. Η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη βελτίωση της πολιτικής όταν και όπου απαιτείται.

Λόγω των περιορισμών όσον αφορά την έκταση της έκθεσης, δεν ήταν δυνατό να εξεταστεί κάθε μεμονωμένη πτυχή της ΚΑΠ που καλύπτεται από τον βασικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 για την ΚΑΠ. Χρειάστηκε να γίνει επιλογή.

Ως εκ τούτου, η έκθεση επικεντρώνεται κυρίως στη διατήρηση των ιχθυαποθεμάτων και στη διαχείριση της αλιείας, με βάση επίσης ειδικές εκθέσεις που έχουν ήδη εγκριθεί τα τελευταία χρόνια για θέματα όπως η μέγιστη βιώσιμη απόδοση, η υποχρέωση εκφόρτωσης, η εφαρμογή του άρθρου 17 της ΚΑΠ ή οι «Αλιείς για το μέλλον». Ωστόσο, τα τεχνικά μέτρα δεν αναπτύσσονται λαμβανομένου υπόψη του μάλλον πρόσφατου νέου νομοθετικού πλαισίου.

Η έκθεση δεν καλύπτει την υδατοκαλλιέργεια (η οποία μόλις αποτέλεσε αντικείμενο ειδικού ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) ούτε την εμπορία και μεταποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (στο πλαίσιο ειδικού κανονισμού που εγκρίθηκε παράλληλα με τον βασικό κανονισμό). Δεν εξετάζει ούτε άλλες βασικές διαστάσεις, όπως ο διαρθρωτικός πυλώνας της ΚΑΠ (στο πλαίσιο του κανονισμού για το ΕΤΘΑ), ο έλεγχος (επί του παρόντος υπό διοργανικές διαπραγματεύσεις) ή οι επιπτώσεις του Brexit στην αλιεία της ΕΕ στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό (που εξετάστηκαν επίσης σε πρόσφατο ψήφισμα).

Η θέση του εισηγητή

Χωρίς τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων που πρέπει να αναθεωρηθούν, η μελλοντική ΚΑΠ χρειάζεται μια παραδειγματική στροφή από άκαμπτους και μη ρεαλιστικούς στόχους σε

ρεαλιστικούς και εφικτούς στόχους.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας (2010-2020) έχουμε παρατηρήσει μια ριζική αλλαγή από την πλήρη έλλειψη σαφώς καθορισμένων στόχων για τη διαχείριση της αλιείας σε άκαμπτους «πολιτικούς» στόχους που τέθηκαν βιαστικά το 2013 (έτος της τελευταίας μεταρρύθμισης της ΚΑΠ), έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι κανείς δεν είχε τότε όλες τις απαντήσεις στις ερωτήσεις σχετικά με τα αποτελέσματά τους και την πρακτική εφαρμογή τους και δίνοντας τη δυνατότητα στην εμπειρία να δοκιμάσει την ικανότητά τους να έχουν αποτελέσματα ή όχι. Το πρόβλημα είναι ότι, ακόμη και σήμερα, όχι μόνο οι στόχοι που συμφωνήθηκαν το 2013 δεν επιτυγχάνονται εντός των καθορισμένων προθεσμιών, αλλά διαπιστώνουμε ότι ορισμένοι είναι αδύνατον να επιτευχθούν και άλλοι είναι εξαιρετικά δύσκολο να εφαρμοστούν στην πράξη.

Οι επιστήμονες αναγνωρίζουν ότι είναι πρακτικά αδύνατη η αξιοποίηση όλων των ιχθυαποθεμάτων σε ένα θαλάσσιο οικοσύστημα στο πλαίσιο της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης (ΜΒΑ), την οποία έχουμε θέσει ως στόχο έως το 2020. Όλα τα αποθέματα, ιδίως σε έναν τύπο αλιείας όπου αλιεύονται διάφορα είδη, δεν μπορούν να αλιεύονται ταυτόχρονα σε επίπεδα ΜΒΑ. Επίσης, ο στόχος της εφαρμογής της υποχρέωσης εκφόρτωσης όλων των αλιευμάτων έως το 2019, ενώ φαίνεται απλός ως έννοια, εξακολουθεί να δημιουργεί τεράστιες δυσκολίες σήμερα. Η έννοια της ΜΒΑ θα πρέπει να εφαρμοστεί μέσα από το πρίσμα της απτής πραγματικότητας και λαμβανομένων υπόψη της κοινωνικοοικονομικής διάστασης και των διαστάσεων της αναλογικότητας και της επισιτιστικής ασφάλειας.

Το αποτέλεσμα είναι η δυσπιστία των αλιέων έναντι των πολιτικών, διότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ακατάλληλα και στερούνται στέρεης επιστημονικής βάσης, η δυσπιστία από την κοινωνία, η οποία θεωρεί ότι η ΕΕ δεν κατόρθωσε να επιτύχει τα συμφωνηθέντα, αλλά και η αγανάκτηση έναντι των αλιέων, διότι θεωρείται ότι δεν συμμορφώνονται με τον νόμο.

Η αξιοπιστία της ΕΕ τίθεται υπό αμφισβήτηση. Υπάρχει ανάγκη για ρεαλιστικούς και εφικτούς στόχους. Πρέπει να υπάρχει συμμετοχή των αλιέων. Στη μελλοντική ΚΑΠ, πρέπει να αποκατασταθεί και να προωθηθεί η εικόνα του ευγενούς και δύσκολου επαγγέλματος των αλιέων —ιδίως των αλιέων της ΕΕ— που παρέχουν στους καταναλωτές υγιεινά, υψηλής ποιότητας και βιώσιμα τρόφιμα.

Οι τρέχοντες στόχοι της ΚΑΠ επικεντρώνονται υπερβολικά σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Αν και κανείς δεν αμφιβάλλει ότι τα υγιή αλιευτικά αποθέματα και η προστασία της βιοποικιλότητας αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για έναν οικονομικά βιώσιμο αλιευτικό τομέα, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι στόχος της ΚΑΠ δεν είναι απλώς η ύπαρξη περισσότερων αλιευτικών πόρων, ή λιγότερων υπεραλιευόμενων, αλλά και —ή κυρίως— η επίτευξη μέγιστων βιώσιμων επιπέδων παραγωγής θαλασσινών, προκειμένου να διασφαλιστούν η επισιτιστική ασφάλεια και οι θετικές κοινωνικές και οικονομικές αποδόσεις για τους αλιείς και τις παράκτιες κοινότητες. Επομένως, η αλιευτική και η περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να ευθυγραμμιστούν, αλλά οι περιβαλλοντικοί στόχοι δεν μπορούν να υπερισχύουν των στόχων της ΚΑΠ.

Η χρηστή διακυβέρνηση, η έγκαιρη διαβούλευση και η αποτελεσματική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στην πρόοδο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων αποτελούν βασικά στοιχεία για μια επιτυχή πολιτική.

Στο πλαίσιο αυτό, η εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού με ορισμένους ξένους στόλους με χαμηλά κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα που αλιεύουν στις ίδιες ζώνες με φορείς εκμετάλλευσης της ΕΕ και εμπορεύονται τα προϊόντα τους στην αγορά της ΕΕ είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανταγωνιστικότητα των στόλων και των υδατοκαλλιεργητών της ΕΕ.

Παράλληλα, πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η ΕΕ υπερασπίζεται τα συμφέροντα των αλιευτικών της κλάδων σε παγκόσμιο επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης της για τη διακυβέρνηση των ωκεανών. Η υπεράσπιση και η προώθηση του μοντέλου βιωσιμότητας της ΕΕ είναι απολύτως συμβατές και θα πρέπει να συμβαδίζουν με την υπεράσπιση των συμφερόντων των τομέων της ΕΕ.

Οι τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ και ολόκληρη η αλυσίδα αξίας των θαλασσινών είναι στρατηγικοί παράγοντες για τον κοινωνικό τους ρόλο στην παροχή υγιεινών τροφίμων υψηλής ποιότητας στους καταναλωτές. Πρέπει να τους δώσουμε τη θέση που τους αξίζει και να τους τοποθετήσουμε γενικότερα ψηλά στην πολιτική ατζέντα της ΕΕ.

Τέλος, οι εξόχως απόκεντρες περιοχές αντιμετωπίζουν ειδικούς περιορισμούς και ειδικές ανάγκες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ. Η ΚΑΠ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους και να προσαρμόζεται αναλόγως.